

4 Giv mig, Gud, en salmetunge
448 Fyldt af glæde over livets under
392 Himlene, Herre, fortælle din ære
336 Vor Gud han er så fast en borg
561 Jeg kender et land, vers 4-6
708 Gud lade rolighed og fred
732 Dybt hælder året i sin gang

-

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus: Da kom Peter til Jesus og spurgte: »Herre, hvor mange gange skal jeg tilgive min broder, når han forsynder sig imod mig? Op til syv gange?« Jesus svarede ham: »Jeg siger dig, ikke op til syv gange, men op til syvoghalvfjerds gange. Derfor: Himmeriget ligner en konge, der ville gøre regnskab med sine tjenere. Da han begyndte på regnskaberne, blev en, der skyldte ti tusind talenter, ført frem for ham. Da han ikke havde noget at betale med, befalede hans herre, at han og hans kone og børn og alt, hvad han ejede, skulle sælges og gælden betales. Men tjeneren kastede sig ned for ham og bad: Hav tålmodighed med mig, så skal jeg betale dig det alt sammen. Så fik den tjeners herre medynk med ham og lod ham gå og eftergav ham gælden. Men da den tjener gik ud, traf han en af sine medtjenere, som skyldte ham hundrede denarer. Og han greb ham i struben og sagde: Betal, hvad du skylder! Hans medtjener kastede sig ned for ham og bad: Hav tålmodighed med mig, så skal jeg betale dig. Det ville han ikke, men gik hen og lod ham kaste i fængsel, indtil han fik betalt, hvad han skyldte. Da hans medtjenere nu så, hvad der var sket, blev de meget bedrøvede og gik hen og forklarede deres herre alt, hvad der var sket. Da kaldte hans herre ham for sig og sagde: Du onde tjener, al den gæld eftergav jeg dig, da du bad mig om det. Burde du så ikke også forbarme dig over din medtjener, ligesom jeg forbarmede mig over dig? Og hans herre blev vred og overlod ham til bødlerne, indtil han fik betalt alt, hvad han skyldte. Sådan vil også min himmelske fader gøre med hver eneste af jer, der ikke af hjertet tilgiver sin broder.« Matthæusevangeliet 18,21-35

Kan et menneske egentlig tilgive sig selv? Man kan indimellem få den opfattelse, at vi er blevet ret dygtige til det. Det er selvfølgelig mest noget, der sker i det små. Noget dumt man lige får gjort eller sagt, en pinlig optræden, et uvenskab der sniger sig ind. *Jeg skal arbejde på at tilgive mig selv*, lyder det. Men sagen er måske den, at det slet ikke er muligt at gå rundt og tilgive sig selv. Det er i hvert fald ikke så smart. I et samfund, der er optaget af det enkelte menneskes uendelige udvikling, individets favre religiøsitet, risikerer man med sin tiltagende selv-tilgivelse at udviske de bærende linjer i det fælles. Man roder ved en mellemmenneskelig kontrakt. Det er så let altid at begynde med sig selv, og slutte med sig selv. men det har en omkostning. Hvis ens menneskelige horisont begynder og ender med en selv, får man også lov til at bære tilværelsens monstrøse bruttovægt *helt alene*. Så skal man selv kæmpe for at blive frelst ved egen indsats, og ikke mindst kaste sig ind i kampen for det mest fundamentale og livgivende: tilgivelsen.

Men hvis nu ikke vi **kan** tilgive os selv, og ikke ønsker det, og hvis det nu heller ikke lykkes for dem, vi har gjort ondt. Ja, hvem i alverden skal **så** tilgive os? Tilgivelsen er på sælsom vis rykket ind i os selv, hvormed den ikke længere bliver et fælles anliggende. Og så lægges der ellers pres på, for at få den frem fra individets dyb. Tilgivelsen bliver en præstation, et stykke lov, ikke en nådig handling, et evangelium. Hvad tilgivelsen angår er kristendommen suveræn i sin enkelhed. I kristendommen vægter Guds nåde altid højere end det enkelte menneskes præstation. Glem dig selv, stol på Gud. Kristendommens forudsætning er, at der hos Kristus findes tilgivelse for det, vi ikke **kan** tilgive os selv. Og i øvrigt også for det, som ingen **andre** kan tilgive os. Fra venindefnidder i chatten til tidsubestemt anbringelse i Herstedvester. Den kristne tilgivelse er en totalkategori, der opsluger rædslerne med sin nåde, så vi ikke drukner i tusind umulige krav til vores egen, vaklende formåen. Nåde over præstation, og altid kun som et evangelium, der sætter mennesket fri fra sig selv til at leve for andre. Aldrig som en lov, der tvinger en tilgivelse frem. En tvungen tilgivelse er ingen tilgivelse.

Det er det, der berøres i søndagens lignelse om den gældbundne tjener. Her forkyndes der tilgivelse i en ren og direkte form. Her indpiskes den afgørende syndsbevidsthed, der gør et menneske frit. Så vi kan leve videre som fejlbarlige væsener, uden at ende i den senmoderne vildfarelse, at vi kan leve et liv i perfektion – som syndfri. I lignelsen støder vi på den ufortyndede tilgivelse, et menneske aldrig kan skænke sig selv, men som altid må komme til os fra et andet sted.

I lignelsen møder vi tre personer. En konge, hans skyldner, og så har vi skyldnerens skyldner, en medtjener som kommer ind i billedet lidt senere. Altså en konge, hans tjener og en der skylder tjeneren penge. Det er tjeneren i midten, som er interessant i lignelsen. Han står i den kedelige situation, at han skylder kongen en hel del penge. Der er nogle talkyndige teologer, som har regnet ud, at gælden på de 10.000 talenter svarer til et sted mellem 50-100 milliarder nutidskroner. Det siger sig selv, at det beløb vil tage noget tid at betale tilbage. Selv uden renter. Tjenerens gæld er altså uendelig, og lignelsens gamle og smukke titel giver virkelig mening: Den gældbundne tjener. For han må siges at være bundet udover enhver tænkelig grænse. Til alt held sløjfer kongen tjenerens gæld og lader ham gå. Med et trylleslag er han gældfri, hvorpå han kan forlade kongen og gå ud i verden. Alt dette kunne have været et vendepunkt for tjeneren. Et nyt kapitel. Ligesom det var med den amerikanske soldat Philip Salois, der var udsendt til Vietnam i foråret 1970. På en patrulje faldt hans gruppe i et blodigt baghold, sådan et uformet et af slagsen. Imens han lå der med kuglerne flyvende om ørene, lavede han en pagt med Gud. Hvis Salois kom uskadt hjem, ville han blive præst og vie resten af sit liv til Gud. Som sagt, så gjort, og efter en mirakuløs evakuering, hvor han endte som en af de få overlevende, kunne Salois gå uskadt fra angrebet. I hvert fald i det ydre. De seneste 50 år af sit liv har han været katolsk præst med særlig fokus på sjælesorg for PTSD-ramte soldater. Salois fik så at sige eftergivet sin gæld derude i junglen den dag, en dødsbælt som lurede i sumpen, men det blev i stedet en eftergivelse, som ændrede hans liv og mange andres i øvrigt.

En sådan livsbane får den gældbundne tjener ikke ligefrem. Han går ganske vist uskadt fra sin milliardgæld, hvilket i sig selv er bemærkelsesværdigt, men kort efter sætter han det hele over styr. Der går ikke mange øjeblikke før han møder en medtjener, en kollega må vi forstå, der skylder ham et par håndører. Tjeneren overfalder straks sin medtjener og får kastet ham i fængsel. Kongens nådige handling har tilsyneladende ikke forandret tjenerens selvindsigt. Han har fortsat en urokkelig og firkantet tro på, at enhver må svare sit og at enhver må kræve sin ret. Uden undtagelse.

Problemet er bare, at den tankegang gør verden til et forbandet barsk sted at være i. Kongen ender da også med at hive tjeneren ind i audiens igen og anklage ham: *Du onde tjener, al den gæld eftergav jeg dig, da du bad mig om det. Burde du så ikke også forbarme dig over din medtjener, ligesom jeg forbarmede mig over dig?* Og så får tjeneren ellers god tid og anledning til at arbejde milliarderne af, under bødlernes nøje opsyn.

Lignelsen om *Den gældbundne tjener* fortæller Jesus som et svar på Peters spørgsmål om hvor ofte han skal tilgive sin bror. Vi kender ikke den præcise baggrund for hans spørgsmål, men vi kan måske overveje hvorfor det lige er Peter, den altid svigtende, der stiller det spørgsmål. Måske Peter synes at al den tale om tilgivelse er et nummer for naivt? *Jeg siger dig, ikke op til syv gange, men op til synhalvfjerds gange – skal du tilgive.* Men hvad sker der så gang nummer 78? Det ligger i kortene, at tilgivelsen har en uendelig natur.

I Det Gamle Testamente hører vi om yndlingssønnen Josef, der tilgiver sine onde brødre efter en modbydelig sammensværgelse. Nu **kan** brødre være fantastisk lede mod hinanden, men ligefrem at smide sin bror i brønden, for derefter at sælge ham som slave. Det går over enhver forstand. Josef kunne dog være blevet slået ihjel af brødrene, hvis ikke hans bror Ruben havde fået de andre brødre på bedre tanker, men de endte alligevel med at sælge ham til ishmaelittiske slavehandlere, der tog ham med til Ægypten. Og gjorde ham til slave. Takket være sine evner som drømmetyder, blev Josef dog en stor mand i Ægypten. Og i stedet for at få hævn over sine brødre, gjorde han det det umulige og tilgav dem. Josef vidste godt, at han ikke var i Guds sted, selvom det kunne se sådan ud, men Gud har vendt det onde til det gode. *Frygt derfor ikke! Jeg vil sørge for jer og jeres familier. « Og han trøstede dem og talte kærligt til dem.*

Tænk engang hvor stort det er! *Han trøstede dem og talte kærligt til dem.* Disse forfærdelige brødre! Efter alt det, de havde gjort! Intet af dette var muligt, hvis ikke Josef havde forstået Gud som den, der havde handlet med ham. Hans forhold til sine medmennesker er et spejl af hans forhold til Gud. Josef havde stirret ned i afgrunden og havde helt konkret siddet på bunden af en brønd med god tid til at anklage verden. Han havde set sin slavepisker i øjnene. Vandret fra bunden til toppen. Og **alligevel** fandt han mulighed for at tilgive. Som vietnamveteranen, nu Father Phil, siger i et interview: *Religion er for dem, der går rundt og frygter helvede, troen, derimod, er for dem, der har været der og ikke vil tilbage.* Tilgivelse er nøje forbundet med det sidste. Der må tro til, for at vi kan tilgive andre. Ikke en egentro, den berømte tro på sig selv, men en Gudstro. Ikke en flot præstation, der fører til 12 med stjerne som det snart hedder, men en nådig gerning, der overvælder det menneske, som intet kan. Andet end at tro på en tilgivelse, der kommer udefra. En tilgivelse, der eftergiver milliarder i gæld, en kærlighedsgerning der fører til liv.

Den gerning, som samler os søndag efter søndag som menighed og i hele verden. Til minde om, at tilgivelsen ér givet en gang for alle. Ikke ved den kringlede snak om 'Jeg skal arbejde på at tilgive mig selv', men ved den håbefulde tale om, at der er en som rummer al tilgivelse i verden. Mere end hvad godt er, uanset hvordan **jeg** så opfører mig. En vi kan komme til og hælde vores mørke hav af dårligdomme over på. I de troendes fællesskab, som også altid vil være de faldnes fællesskab, i nadverens fællesskab, hvor alt overlades til Guds søn ved skranken. Hvor den sande og dybe tilgivelse udøses generøst og uden forbehold. Til minde om ham, der gav os alt for intet. Så vi ikke skulle rende rundt og tilgive os selv.

Og derfor kan vi sige: Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Far, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver en sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen